

הדף היומי בבלי: מסכת בבא מציעא דף צ"ח
הדף היומי בהלכה: סימן קפ"ב מסעיף ג' עד סימן קפ"ג סעיף ב'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ב' פרק ט"ז 'ואפילו אם הוא בעצמו' עד 'ואפילו אם יש טירחה'

לוח
לימוד
יומי

סגולה נפלאה להנצל משריפות!!

הקהל הרב נדהם מהבטחת הרב, וכל הקהל קבלו על עצמם לברך ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב. היה רק אדם אחד שלא האמין, והעיז להשמיע השגתו: 'וכי על ידי שאני אברך מתוך סידור תעצר השריפה?!' והנה דבר פלא! מאותו יום פסקו השריפות והשלוח והמנוחה חזרו לגבולם.

לאחר מספר ימים נפטר הרב אל בית עולמו וכל הקהילה ליוותה אותו בדרכו האחרונה בצער וכאב רב, עברו להם ימי השבעה... והנה נשמעת זעקה רבה... שריפה אדירה פרצה בעיר כמוה לא ראו זמן רב... בתים רבים נשרפו וממון רב אבד מן העולם, לאחר שהצליחו לכבות את השריפה בדקו ומצאו כי אף בית של יהודי לא נשרף!! רק בתי גויים בעיר נשרפו, מלבד בית יהודי אחד שאירע בו נס גדול, היה זה ביתו של היהודי שלא קיבל על עצמו לברך ברכת המזון כבקשת הרב. האש העזה עדיין בערה והתקרבה במהירות לביתו ואיימה לכלות את ביתו וממונו, אשתו הצדקנית קראה לו, וזעקה בפניו, ואמרה לו מהר רופץ אל קברו של ר' משה זצ"ל ותקבל על עצמך שמהיום והלאה תקפיד לברך ברכת המזון מתוך הכתב. הלה מפחד האש האימתנית המתקרבת לביתו, אָרַץ בכל כוחו לבית העלמין והשתטח בבכיות גדולות כשהוא מקבל על עצמו את עצת הרב לברך ברכת המזון מתוך סידור, והנה פלא האש הגדולה שכבר הגיעה אל דלתו של אותו יהודי נעצרה וכבתה מאליה באורח נס!!

ידועה הסגולה הנפלאה שכתבו עליה גדולי הדורות בענין לברך ברכת המזון בכוונה מתוך הכתב, וכמו שכתב המשנ"ב עצמו, וכמפורסם מגדולי הדורות, לפנינו מעשה מרטיט בענין זה שהובא בספר אמונה שלמה, והדברים מחזקים עד מאד במיוחד בתקופתנו שראינו בחוש אימת וסכנת האש המלהטת.....

לפני שנים רבות בעיר וילנא, בתקופה שחי בה הרב הקדוש רבי משה איווער זצ"ל שהיה מגדולי וילנא, אירעו צרות לקהילה היהודית, שריפות רבות פקדו את העיר וגרמו לאסונות רבים בגוף ובממון, כולם ידעו כי אין זה אלא חרון אף ה' אשר גורם למידת הדין להשתולל ברחובות.

הגאון הקדוש רבי משה איווער זצ"ל, כינס את כל בני העיר לאסיפה דחופה, היה זה בתקופה שחש ר' משה כי הגיע קיצו ובני העיר באו לשמוע את דברי הצדיק.

דממה השתררה בקהל כשרבי משה התחיל את דבריו: רבותי קהל קדוש! שריפות רבות פוקדות את עירנו לאחרונה וגורמות לאסונות רבים, מן השמים תובעים מאתנו דבר מה, על כן אני מבטיח ברשות בית דין של מעלה! שכל מי שיקבל על עצמו לברך ברכת המזון מתוך הכתב לא ישלוט בו חרון האף ולא תבוא שריפה יותר אל ביתו, ובמילים אלו סיים את דרשתו הקצרה וירד מדוכן הנואמים.

מהו 'יין פגום'?

יין ששתו ממנו - אפילו מעט, ואף אם לא נגעו שפתי השותה בכלי היין - נחשב ל'פגום', והגם שנותר בחשיבותו ומברכים עליו 'הגפן', אינו ראוי לכתחילה לקידוש, להבדלה ולברכת המזון, משום שהדבר דומה למום בקרבן, או לפגימה הפוסלת את המזבח; אולם, אם הוציא ממנו מעט באצבעו, או ששפך ממנו לידו, וכל שכן לכלי אחר, ולאחר מכן שתה - אין היין נפגם. [וכשתה בקש - נחלקו הפוסקים אם נפגם, אך אף לדעת המקלים, לכתחילה אין להקל בכך]. והשתיה פוגמת בין כשתה מהיין בבקבוק, ובין כשהוא בכוס, ונותרת בעינה אף אם העבירו את היין לכלי אחר. [סימן קפב, סעיף ג, ס"ק יז, יח ו-כ, ושעה"צ ס"ק יז; ביאורים ומוספים דרשו, 12-13]

כיצד ניתן לתקן יין 'פגום'?

ניתן 'לתקן' יין פגום על ידי עירוי יין לתוכו, משום שהפגם אינו פסול של ממש, אלא חסרון קל, ולכך כשחוזר ומוסיף עליו הרי זה כ'משלים' את הפגימה. וכן ניתן לתקנו על ידי הוספת מים או משקה אחר, בכמות שאינה מבטלת ממנו שם יין. ואם מוסיף יין, צריך להקפיד שלא יהיה היין הנוסף עצמו פגום, ויש אומרים שהוא הדין כשמוסיף מים או משקה אחר. וכמו כן, אם עירה יין פגום לתוך יין אחר, שאינו פגום, אשר כמותו גדולה משל הפגום - 'מתבטל' היין הפגום ביין האחר, והפגימה בטלה. ודוקא בדיעבד, אבל לכתחילה אסור לעשות כן, וככלל הידוע: "אין מבטלים איסור לכתחילה". [סימן קפב, סעיף ה-ו וס"ק כז-לא; ביאורים ומוספים דרשו, 12 ו-18]

באיזה מקרה צריך להעביר את היין לגביע אחר לפני קידוש?

כאמור, ישנן שתי דרכים לתיקון יין פגום, האחת לכתחילה, והשניה בדיעבד. ונוהגים לתקן בשתי הדרכים: מערים יין לתוך היין הפגום, ולאחר מכן מערים אותו לתוך יין אחר, כיון שיש החולקים וסוברים שהוספת יין - או משקה אחר - לתוך היין הפגום אינה מתקנת את הפגימה, ואילו העירוי לתוך היין האחר, לכל הדעות מתקן את היין (בדיעבד). וכשאין אפשרות לתקנו - ניתן לקדש, להבדיל ולברך עליו ברכת המזון, אך יש לשופכו תחילה לכלי אחר, כיון שגם בכך יש תיקון כלשהו לפגימה. ובליל שבת ויום טוב, יתכן שעדיף לקדש על הפת. [סימן קפב, סעיף ז, ס"ק כז ו-לב, ושעה"צ ס"ק כד; סימן רעא, ס"ק מג]

אתמול למדנו

- קידוש, הבדלה וכוס של ברכת המזון, אינם אלא על יין; אולם, במקום שלא מצוי בו יין, נחשב המשקה שהוא 'חמר מדינה' כַּיָּין, והיינו המשקה שרוב בני המדינה שותים ממנו בכל יום.
- במקום שהיין מצוי, אך לא בשפע - אין לקדש ולהבדיל על חמר מדינה, אך לענין כוס של ברכת המזון יש להקל, אלא אם כן יש ברשותו יין בכמות המספיקה הן לקידוש ולהבדלה והן לברכת המזון.
- קפה - יש אומרים שדינו כחמר מדינה; ויש שהקל רק במקומות שמגישים אותו בשמחות; ויש אומרים שאינו נחשב כחמר מדינה; ויש שהקל בשעת הדחק בקפה ללא חלב בלבד.

מחר נלמד

- האם ניתן להשתמש ל'כוס של ברכה' בגביע שהבסיס שלו שבור?
- האם ניתן להשתמש בכוס חד פעמית ל'כוס של ברכה'?
- המנהגים השונים לגבי חבישת כובע בברכת המזון וברכות אחרות